

1 Тежест на доказване

1.1 Какви са правилата във връзка с тежестта на доказване?

Ищецът трябва да установи фактите в подкрепа на исканията си, а ответникът носи тежестта на доказване за фактите в своя защита. Страна, която не представи доказателства, поема риска фактите, на които се основават исканията ѝ, да бъдат счети за недоказани.

1.2 Съществуват ли правила, които освобождават някои факти от необходимостта да бъдат доказвани? В кои случаи? Възможно ли е да се обори определена правна презумпция чрез представяне на доказателства?

Признатите факти не е необходимо да бъдат доказвани. Освен това не е необходимо да бъдат доказвани общоизвестни факти или факти, които са служебно известни на съда. Разбира се, може да бъдат представяни доказателства за оборване на такива факти.

1.3 До каква степен съдът трябва да е убеден в даден факт, за да го използва за обосноваване на решението си?

В това отношение законът съдържа само разпоредба, съгласно която съдът, след внимателно разглеждане на всички представени факти, трябва да реши каква е истината по делото. Във Финландия се прилага принципът за преценка на доказателствата „по вътрешно убеждение“, което означава, че на съда трябва да се представят достатъчно доказателства.

2 Събиране на доказателства

2.1 За събирането на доказателства винаги ли е необходимо искане от страна по делото или в някои случаи съдията може да събере доказателства по собствена инициатива?

На практика страните по делото трябва сами да съберат доказателствата, на които желаят да се позоват. Законът също така позволява на съда да събере доказателства по собствена инициатива. Съдът обаче не може да разпорежи по собствена инициатива разпит на нов свидетел или представяне на документ против волята на двете страни, ако спорът може да бъде разрешен по извънсъдебен път.

В някои случаи, като например дела за бащинство, съдът също има задължение да гарантира, че са събрани всички необходими доказателства.

2.2 Какво следва, след като събирането на доказателства по искане на страна по делото бъде допуснато?

Събирането на доказателства се провежда в хода на основното съдебно заседание.

2.3 В кои случаи съдът може да отхвърли искане на страна по делото за събиране на доказателства?

Съдът може да отхвърли такова искане, ако например доказателството не е от значение за решаване на делото или ако фактът, в подкрепа на който се иска допускане на доказателството, вече е доказан. Искане за събиране на доказателства може да бъде отхвърлено и ако то е подадено твърде късно.

2.4 Какви са различните видове доказателствени средства?

Различните видове доказателствени средства включват обяснения на страните по делото, разпит на свидетелите и вещите лица, представяне на писмени доказателства и експертни становища, и оглед и освидетелстване.

2.5 Какви са начините за снемане на свидетелски показания и различават ли се те от средствата, използвани за снемане на експертни заключения? Какви са правилата във връзка с представянето на писмени доказателства и експертни заключения/станoviща на вещи лица?

Не се прави разлика при преценката на устните свидетелски показания и показанията на вещите лица и тази на представените писмени експертизи. Съдилищата обаче не приемат писмени изявления от свидетели.

2.6 Има ли доказателствени средства, които се ползват с по-голяма доказателствена сила от други?

Не. Съдът има право на преценка при оценяване на доказателствата.

2.7 За доказването на определени факти, задължително ли е използването на определени доказателствени средства?

Не.

2.8 По закон свидетелите длъжни ли са да дадат показания?

По принцип свидетелите не могат да откажат да дадат показания.

2.9 В кои случаи те могат да откажат да свидетелстват?

Право да откажат да дадат показания имат съпругът(ата), годеникът(цата) и роднините по права възходяща или низходяща линия на страна по делото, братята и сестрите на такава страна и техните съпрузи, както и осиновителите или осиновените деца на страна по делото. Освен това законът предвижда различни други ситуации, в които свидетелят има правото или задължението да откаже да даде показания.

2.10 Може ли лице, което откаже да свидетелства, да бъде санкционирано или принудено да даде показания?

Свидетел, който откаже да даде показания без законно основание, може да бъде принуден да изпълни своето задължение под заплахата от налагане на глоба. Ако свидетелят отново откаже да даде показания, съдът може да разпорежи той да бъде задържан, докато не се съгласи да свидетелства.

2.11 Има ли категории лица, от които не може да бъдат снети показания?

Съдът има свободата да прецени дали например лице под 15-годишна възраст или лице, страдащо от душевно разстройство може да бъде разпитано като свидетел.

Определени групи хора, като лекари и адвокати, не могат да дават показания по въпроси, които представляват професионална тайна.

2.12 Каква е ролята на съдията и страните при разпита на свидетел? При какви обстоятелства свидетел може да бъде разпитан чрез използването на видеоконферентна връзка или други технически средства?

По принцип страната, която е призовала даден свидетел, го разпитва първа. След това другата страна има право да го разпита на свой ред. След това съдът и страните по делото могат да задават допълнителни въпроси на свидетеля.

Възможно е свидетел да бъде изслушан чрез видеоконферентна връзка или друга подходяща телекомуникационна технология, която осигурява аудиовизуална връзка между участниците в заседанието, ако съдът сметне това за уместно. Тази процедура може да се използва например, ако свидетел е възпрепятстван да се яви лично в съда или ако неговото явяване би довело до неоправдано високи разходи, или ако свидетелят е на възраст под 15 години. В определени ситуации свидетел може да бъде разпитан също и по телефона.

3 Преценка на доказателствата

3.1 Набавянето на доказателства по незаконосъобразен начин от страна по делото ограничава ли съда да ги вземе предвид при постановяването на решение?

Законът не съдържа специални указания за такива обстоятелства. Съдът трябва по свое усмотрение да реши каква значимост да придаде на такива доказателства.

3.2 Показанията на страна по делото смятат ли се за доказателство?

Да. Страните по делото могат да бъдат изслушани свободно при събирането на доказателства, а по граждански дела те могат да бъдат разпитани под клетва във връзка с факти, които са от особено значение за решаването на делото. Показанията на страните по делото, дадени като доказателство, се преценяват по същите критерии като показанията, дадени от свидетел.

Връзки

Събиране на доказателства (Министерство на правосъдието, Финландия)

Брошура: Даване на показания в съда (Министерство на правосъдието, Финландия)

Последна актуализация: 26/09/2017

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.